

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel

Voor het examen economie 1 VWO kunnen maximaal 59 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is verder de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 1

- 1 die van rekenmiddel

Maximumscore 2

- 2 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{€0,18}{€1,82} \times 100\% \times 0,40 = 3,96\%$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 3 nee

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat (na een kortstondige lichte daling) de koers steeg, hetgeen via een goedkopere import leidde tot een beperking van de prijsstijging in Nederland.

Opgave 2

Maximumscore 2

- 4 in 1999, 2001 en 2002

Voor elk ontbrekend en/of ten onrechte vermeld jaar

-1

Maximumscore 2

- 5 Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat door de lage groei van het nationaal product de belastingontvangsten achterblijven en het overheidstekort toeneemt zodat de overheid extra geld moet lenen.

Maximumscore 2

- 6 ja

Uit de verklaring moet blijken dat schulden reëel toenemen als er sprake is van deflatie.

Maximumscore 2

- 7 Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat kapitaalexport uit Japan leidt tot aanbod van yens, waardoor de koers van de yen daalt en de concurrentiepositie van Japanse bedrijven verbetert.

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opgave 3

Maximumscore 2

- 8 een quasi-collectief goed
 Uit de verklaring moet blijken dat:
- betaling naar gebruik mogelijk is 1
 - maar dat de overheid (blijkbaar) argumenten ziet de voorziening collectief te financieren 1

Maximumscore 2

- 9 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- totale kosten in 2006: $\frac{100}{80} \times 83.000 \times \text{€}140 = \text{€}14.525.000$ 1
 - totale kosten in 2007: $8 \text{ mln} \times \text{€}1,75 = \text{€}14.000.000$
 - afname $\text{€} 525.000$ 1

Maximumscore 2

- 10 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- gelijke kosten bij $\frac{\text{€}140}{\text{€}1,75} = 80$ kilo 1
 - $18\% + 13\% + 8\% = 39\%$ van de huishoudens biedt meer aan →
 aantal huishoudens: $0,39 \times 83.000 = 32.370$ 1

Maximumscore 2

- 11 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat:
- de voorstanders verwachten dat mensen minder grof vuil gaan voortbrengen omdat ze zo kunnen besparen op hun uitgaven 1
 - de tegenstanders verwachten dat mensen geneigd zullen zijn hogere uitgaven te ontlopen door grof vuil te gaan dumpen 1

Opgave 4

Maximumscore 2

- 12 kop 1
 Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
 Een verklaring waaruit blijkt dat een constante collectieve uitgavenquote betekent dat de collectieve uitgaven met hetzelfde percentage moeten groeien als het nationaal inkomen.

Maximumscore 1

- 13 in 2002

Maximumscore 2

- 14 gestegen
 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- collectieve uitgaven 2001: $0,417 \times \text{€}374,1 \text{ miljard} = \text{€}156,0 \text{ miljard}$
 - collectieve uitgaven in 2005: $0,405 \times \text{€}469,6 \text{ miljard} = \text{€}190,2 \text{ miljard}$ 1
 - procentuele stijging collectieve uitgaven: $\frac{190,2 - 156,0}{156,0} \times 100\% = 21,9\%$
- Dat is meer dan de inflatie (van 18,1%) in diezelfde periode 1

Maximumscore 2

- 15 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat een stijging van het nationaal inkomen bij een gelijkblijvende lastendruk leidt tot een stijging van de ontvangsten van de collectieve sector, zodat er ruimte ontstaat voor meer uitgaven.

Maximumscore 2

- 16 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de overheid voor productiegroei noodzakelijke randvoorwaarden kan scheppen in de sfeer van infrastructuur / onderwijs, etc.

Opgave 5**Maximumscore 2**

- 17 • de vierde plaats
Een voorbeeld van een juiste berekening is:
• $€5,52 \times \frac{100}{120} \times \frac{100}{120} \times \frac{100}{116} = €3,30$

11*Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 1**

- 18 Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om het gelijk blijven van de prijs van sigaretten in de overige landen in tabel 4.

Maximumscore 2

- 19 prijselastisch
Uit de verklaring moet blijken dat de prijsverhoging leidt tot een omzetsdaling zodat de relatieve afzetsdaling groter moet zijn dan de relatieve prijsstijging.

*Opmerking**Een antwoord met behulp van een berekening ook goed rekenen.***Opgave 6****Maximumscore 2**

- 20 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
tweeverdieners: $14\% + 36\% + 5\% = 55\%$
aantal tweeverdieners: $0,55 \times 3.550.000 = 1.952.500$

Maximumscore 2

- 21 groter geworden
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat er in 2004 vergeleken met 1998 relatief meer in deeltijd wordt gewerkt, zodat er meer personen nodig zijn om een arbeidsjaar vol te maken.

Maximumscore 2

- 22 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
• Een antwoord waaruit blijkt dat het moeilijker wordt om te verhuizen voor een nieuwe baan voor een van de partners als de andere partner daardoor ook van baan moet veranderen.
• Een antwoord waaruit blijkt dat bij werkloosheid van een partner de noodzaak om ander werk te zoeken afneemt, omdat de financiële noodzaak daartoe minder groot hoeft te zijn.

Maximumscore 2

- 23 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat een grotere arbeidsdeelname (de arbeidsmarkt verruimt hetgeen) een stijging van de loonkosten kan beperken zodat bedrijven minder genoodzaakt zijn hun verkoopprijzen te verhogen.

Opgave 7**Maximumscore 2**

- 24 De waarde in euro's uitgedrukt daalt.
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat de geïmporteerde hoeveelheid en de importprijs in buitenlandse valuta's gelijk blijven, terwijl er voor buitenlandse valuta's minder euro's hoeven te worden betaald.

Maximumscore 2

- 25 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat (bij een gelijkblijvende hoeveelheid) geïmporteerde consumentengoederen goedkoper worden, zodat de koopkracht van de consumenten toeneemt en zij meer gaan besteden zodat de productie (en dus ook de werkgelegenheid) toeneemt.

Maximumscore 2

- 26 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat het importvolume van consumentengoederen toeneemt ten koste van de vraag naar binnenlandse consumentengoederen zodat de productie (en dus ook de werkgelegenheid) afneemt.

Maximumscore 2

- 27 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat lagere importprijzen de inflatie beperken hetgeen leidt tot matiging van de looneisen en een beperking van de (stijging van de) loonkosten, zodat exporteurs minder reden hebben de prijzen te verhogen zodat de afzet / productie (en dus ook de werkgelegenheid) kan toenemen.

Opgave 8**Maximumscore 2**

- 28 op de primaire arbeidsvoorwaarden
Uit de toelichting moet blijken dat de koppeling betrekking heeft op de lonen.

Maximumscore 2

- 29 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat door handhaving van de subsidiebanen laaggeschoolde werklozen meer kans krijgen op een reguliere baan waardoor de belastinginkomsten van de overheid kunnen toenemen / het beroep op werkloosheidsuitkeringen kan afnemen.

Maximumscore 2

- 30 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
$$\frac{101,2 \times 103}{100} = 104,24 \rightarrow 4,24\%$$

Voor het antwoord $1,2\% + 3\% = 4,2\%$

0

Maximumscore 2

- 31 nee
Uit de verklaring moet blijken dat de ambtenarensalarissen minder stijgen dan de prijzen.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 31 mei naar Cito.

Einde